

Sygn. akt I PK 92/17

POSTANOWIENIE

Dnia 15 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z powództwa A.S.
przeciwko Skarbowi Państwa - Sądowi Okręgowemu w S.
o wyrównanie wynagrodzenia za pracę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 15 lutego 2018 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w P.
z dnia 16 grudnia 2016 r., sygn. akt VI Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w P. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 16 grudnia 2016 r., po rozpoznaniu apelacji pozwanego Sądu Okręgowego w S., zmienił wyrok Sądu Rejonowego w S. z dnia 17 września 2014 r. w ten sposób, że oddalił powództwo A.S. o wyrównanie wynagrodzenia za pracę, bez obciążania go kosztami postępowania apelacyjnego.

W sprawie tej ustalono, że powód z dniem 7 września 1999 r. został powołany na stanowisko sędziego Sądu Okręgowego w S. z IV stawka wynagrodzenia zasadniczego. Kolejne stawki tego wynagrodzenia V i VI powód uzyskał kolejno po 5 i po 10 latach pracy, tj. 7 września 2004 r. i 7 września 2009 r. W dniu 1 stycznia 2009 r. wszedł w życie nowy system wynagradzania sędziów sądów powszechnych wprowadzony przepisami ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. -

Prawo o ustroju sądów powszechnych (w brzmieniu obowiązującym na dzień 22 kwietnia 2009 r., Dz.U. Nr 98, poz. 1070 ze zm., dalej: p.u.s.p.) i ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 56, poz. 459, dalej: „ustawa zmieniająca”). Zgodnie z tymi przepisami, wynagrodzenie zasadnicze sędziów sądów rejonowych określa się w stawkach od I do IV, a sędziów sądów okręgowych w stawce od IV do VII. Wprowadzenie zmiany zasad wynagradzania, czyli przejście z poprzedniego systemu do nowego nastąpiło na podstawie art. 10 ust. 2 - 5 ustawy zmieniającej. Nowelizacja ta prowadziła do zaktualizowania wynagrodzeń wszystkich sędziów (art. 8 ustawy zmieniającej) od dnia 1 stycznia 2009 r.

Na datę 1 stycznia 2009 r. powód legitymował się stażem stanowiskowym w Sądzie Okręgowym w wymiarze 9 lat 3 miesiące i 24 dzień oraz stażem ogólnym 23 lat i niepełnych 2 miesięcy. Prezes Sądu Okręgowego, biorąc za podstawę staż pracy powoda na stanowisku sędziego sądu okręgowego, ustaliła powodowi na 1 stycznia 2009 r. V stawkę wynagrodzenia zasadniczego, a na 7 września 2009 r. VI stawkę awansową w związku z osiągnięciem 10 lat pracy na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego w S..

Powód wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 24.772,80 zł tytułem wyrównania wynagrodzenia za pracę za okres od 31 stycznia 2009 r. do 31 stycznia 2014 r. wraz z ustawowymi odsetkami, utrzymując, że na dzień 1 stycznia 2009 r. powinien mieć ustaloną VI stawkę wynagrodzenia, a od 7 września 2009 r. - VII stawkę wynagrodzenia. Następnie pismem z dnia 1 września 2014 r. rozszerzył powództwo o kwotę 2.731,12 zł.

Sąd drugiej instancji poddał ocenie, czy pozwany zgodnie z prawem ustalił stawki wynagrodzenia zasadniczego powoda na dzień 1 stycznia 2009 r. W tym zakresie wskazał dwa momenty czasowe: pierwszy, tj. 1 stycznia 2009 r. jako datę początkowego zaszeregowania według zasad nowego systemu i drugi w dacie zaszeregowania do kolejnej stawki awansowej. Po przeprowadzeniu analizy art. 10 ustawy zmieniającej, jak również art. 91 a p.u.s.p., Sąd ten uznał, że ustalenie powodowi wynagrodzenia zasadniczego na dzień 1 stycznia 2009 r. w piątej stawce zaszeregowania było prawidłowe. W tej dacie staż służbowy powoda na stanowisku sędziego Sądu Okręgowego nie przekroczył 10 lat, a ogólny staż pracy nie stanowił

podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego Sądu Okręgowego w wyższej stawce awansowej, co potwierdza utrwalona judykatura Sądu Najwyższego

W skardze kasacyjnej powód zarzucił naruszenie: 1/ art. 32 ust. 1 Konstytucji przez niezastosowanie w celu wyeliminowania przypadków, w których sędziowie z krótszym stażem pracy uzyskują awans płacowy szybciej niż sędziowie dłużej sprawujący urząd w sądzie okręgowym, 2/ art. 91a § 3 p.u.s.p. przez uchylenie się od jego zastosowania w sposób wskazany w uzasadnieniu postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25 listopada 2015 r., P 55/14, 3/ art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej przez niepodjęcie wysiłku interpretacji tego przepisu w sposób zgodny z Konstytucją i uwzględniający art. 91a § 3 p.u.s.p., 4/ art. 177 § 1 pkt. 3¹ k.p.c. przez zawieszenie postępowania w sprawie do czasu zakończenia postępowania Trybunału Konstytucyjnego w sprawie P 55/14, a także pominięcie (nie uwzględnienie) wyników tego postępowania prejudycjalnego i niewydanie rozstrzygnięcia odpowiadającego standardom konstytucyjnym, 5/ art. 328 § 2 k.p.c. przez niewłaściwie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku, tj. dokonanie wykładni normy prawnej z art. 10 ustawy zmieniającej w oparciu o jej literalne brzmienie w oderwaniu od „systemowego uwarunkowania, przyjętych poglądów doktryny oraz ukształtowanej w tej materii linii orzeczniczej i w konsekwencji wydanie rozstrzygnięcia nieodpowiadającego konstytucyjnemu standardowi”.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący sformułował istotne zagadnienie prawne oraz wskazał na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości w orzecznictwie sądów, „czy sąd powszechny w sprawie o wyrównanie wynagrodzenia sędziego, którego przedmiotem jest mechanizm ustalania takiego wynagrodzenia na podstawie z art. 10 ust. 2 ustawy zmieniającej, może we własnym zakresie usunąć wątpliwości konstytucyjne, jakie stwarza ten przepis, przez dokonanie interpretacji tego przepisu zgodnie z art. 32 ust. 1 Konstytucji z uwzględnieniem odpowiedniej wykładni art. 91a § 3 p.u.s.p.?”. Na takich podstawach skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie apelacji pozwanego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania, przy uwzględnieniu kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania, albowiem warunkiem skuteczności wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku ze sformułowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jest przedstawienie problemu o charakterze abstrakcyjnym, który nie został wyjaśniony w dotychczasowym orzecznictwie i wymaga pogłębionej wykładni. Takim zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonymi przepisami prawa materialnego lub procesowego, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, lecz także dla rozstrzygnięcia innych analogicznych spraw. Przedstawienie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o merytoryczne rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez sformułowanie problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało, i powołanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wtedy Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” i to „istotnym” (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307).

Tymczasem w sprawie, w której poddając kontroli konstytucyjnej tożsamy przedmiot sporu Trybunał Konstytucyjny umorzył postępowanie postanowieniem z dnia 25 listopada 2015 r., P 55/14 (OTK-A 2015 nr 10, poz. 180), nie występuje sformułowane w skardze istotne zagadnienie prawne ani potrzeba dalszej wykładni kontestowanych podstaw kasacyjnego zaskarżenia nie występują już dlatego, że Sąd Najwyższy w tych istotnych dla skarżącego kwestiach prawnych zajmuje jednolite stanowisko interpretacyjne w utrwalonym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522 oraz z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

W przedmiotowej sprawie problemy prawne sformułowane w skardze

kasacyjnej zostały wyjaśnione przez najwyższą instancję sądową i nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę dotychczasowej linii orzeczniczej (por. wyrok z dnia 20 października 2015 r., III PK 107/14, LEX nr 1813460, G.Prawna 2015 nr 11, s. 205, postanowienie z dnia 3 listopada 2015 r., III PZP 6/15, LEX nr 1977934). I tak w wyroku z dnia 7 października 2015 r., II PK 236/14 (LEX nr 1800836) Sąd Najwyższy uznał, że wcześniejsze uzyskanie wyższej stawki wynagrodzenia zasadniczego na podstawie przejściowych przepisów art. 11 ust. 1 i art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 56, poz. 459) nie upoważnia „pracodawcy służbowego” do przyznania kolejnej stawki przed upływem kolejnych 5 lat pracy na tym stanowisku. W kolejnym wyroku z dnia 20 października 2015 r., III PK 107/14 (LEX nr 1813460) Sąd Najwyższy potwierdził regułę, że sędziowie nie mogą domagać się wyższej stawki zaszeregowania tylko dlatego, że przed wejściem w życie reformy płacowej przebyli już odpowiedni staż pracy w danym sądzie. Zasadą nowej regulacji - obowiązującej od 1 stycznia 2009 r. - jest bowiem to, że wynagrodzenie zasadnicze sędziego określa się w stawce bezpośrednio wyższej dopiero po upływie kolejnych pięciu lat pracy na danym stanowisku sędziowskim, ponieważ ustawodawca uzależnił prawo do wyższej stawki od przepracowania kolejnych pięciu lat służby na danym stanowisku (art. 91a § 1 p.u.s.p.). O wzroście awansowej stawki wynagradzania decyduje zatem staż pracy (służby) sędziego na zajmowanym stanowisku w danym sądzie wyższej instancji, a postęp i rozmiar wymaganych lat służby liczy się od daty objęcia przez sędziego kolejnego stanowiska służbowego w danym sądzie wyższej instancji, co oznacza, że nie można uzyskać kolejnego wzrostu stawki wynagrodzenia na podstawie art. 91a ust. 3 p.u.s.p., bez spełnienia warunku przepracowania kolejnych pięciu lat służby na stanowisku sędziego sądu okręgowego. W szczególności - do wymaganego okresu służby na stanowisku sędziego sądu wyższej instancji nie wlicza się okresu służby sprzed 1 stycznia 2009 r. w sądzie niższej instancji z wynagrodzeniem zasadniczym w stawce trzeciej. W tej linii orzecznictwa mieści się wyrok z dnia 27 marca 2014 r., III PK 87/13 (OSNP 2015 nr 7, poz. 90), w którym Sąd Najwyższy uznał, że zgodne z imperatywnymi przepisami o wynagradzaniu sędziów sądów powszechnych ustalenie sędziemu określonej stawki i wysokości

wynagrodzenia zasadniczego nie oznacza naruszenia zakazu dyskryminacji lub zasady równego traktowania sędziów danego sądu, przeto bezpodstawne jest roszczenie sędziego o odszkodowanie z art. 18^{3d} k.p. w związku z art. 5 k.p. Argumentację tę Sąd Najwyższy rozwinął w uzasadnieniu postanowienia z dnia 3 listopada 2015 r., III PZP 6/15, w którym wskazał ponadto, że w sytuacji, gdy prawidłowe (tzn. zgodne z prawem ustrojowym) różnicowanie sędziowskich wynagrodzeń zasadniczych - w przypadku sędziów sprawujących urząd w sądach tego samego szczebla - nie zostało oparte (wyłącznie) na kryterium wieku (nie odbywa się według zasady „im starszy wiekiem sędzia, tym wyższa płaca zasadnicza”), to takie zasady wynagradzania sędziów nie naruszają prawa unijnego, a w szczególności art. 2 i art. 6 ust. 1 dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 9 września 2015 r. w sprawie C-20/13, Daniel Unland przeciwko Landowi Berlin, LEX nr 1785716). Tej utrwalonej wykładni nie koryguje art. 178 ust. 2 Konstytucji, który zawiera konstytucyjne, ale tylko ogólne „wytyczne kierunkowe” ustalania warunków wynagradzania sędziów, które są wszakże konkretyzowane i ustalane według przepisów sędziowskiej ustawy ustrojowej.

Mając na względzie tę utrwaloną linię orzecniczą Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji w zgodzie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.